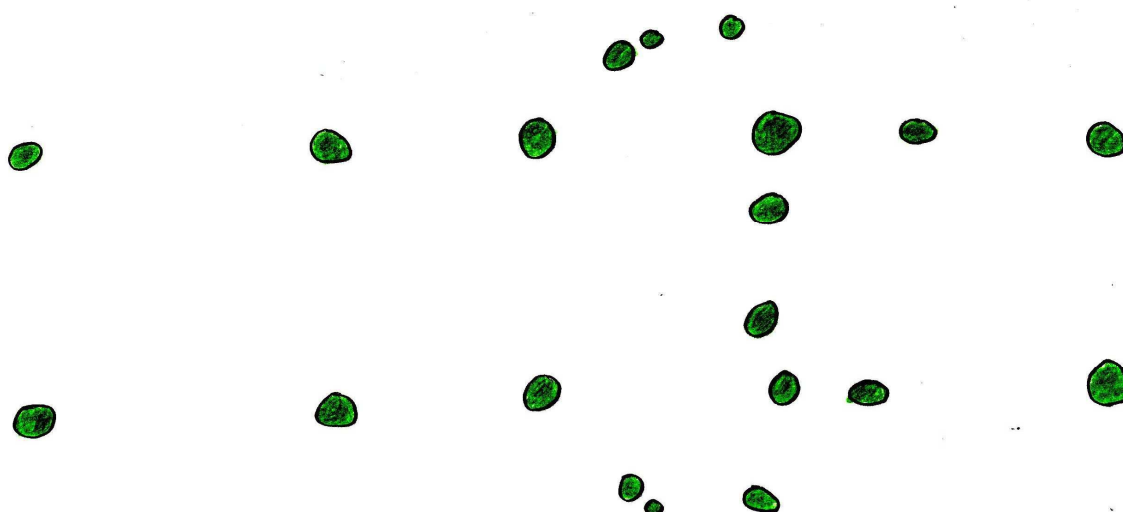

Vesthimmerlands Museum

Bygherrerapport for VMÅ 2549 Kornum Østergård
To hustomter fra jernalderen

Bygherrerapport

for VMÅ 2549 Kornum Østergård

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Landskabet	3
3. Udgravningsmetode	3
4. Undersøgelsens resultater	3
5. Faktuelle oplysninger	6
6. Litteratur	6

1. Indledning

I forbindelse med en planlagt anlæggelse af staldbygninger ved Kornum Østergård nær Løgstør, foretog Vesthimmerlands Museum en prøvegravning på det berørte område. Ved prøvegravningen fandt man en del stolpehuller og nogle gruber. Nogle af stolpehullerne viste sig at indgå i to hustomter. Det blev derfor besluttet at der skulle foretages en regulær arkæologisk undersøgelse af de to hustomter.

Prøvegravningen blev foretaget d. 15. februar 2006 af mag.art. Niels Terkildsen, der også stod for den egentlige arkæologiske udgravning, der fandt sted d. 23. og 24. februar samme år.

Bygherre og lodsejer var Torben Kristensen. Den arkæologiske undersøgelse blev finansieret af bygherren i henhold til museumslovens § 27, stk. 4. Muldafrømning blev foretaget af Erik Lindstrøm

2. Landskabet

Den undersøgte lokalitet ligger ca. 3 km øst for Løgstør (se vedlagte kort). Der blev udgravet to mindre felter på lokaliteten. Begge lå på den vestlige del af et plateau. Mod vest falder terrænet jævnt, mens det er plant mod nord og syd. Udgravningen var mod øst afgrænset af et læhegn, men plateauet fortsætter ind på den anden side af hegnet, og når sit højdepunkt ca. 50 m øst for dette læhegn.

3. Udgravningsmetode

Den arkæologiske undersøgelse foregik på den måde, at muldlaget først blev rømmet af med gravemaskine. Når muldlaget er fjernet, kan man se de spor som fortidige anlæg har efterladt i undergrunden. De viser sig som mørke pletter og plamager i den lyse undergrund. Dette er sporene efter de huller, som fortidige mennesker gravede til f.eks. husstolper og affald. Efter mulden var afrømmet blev alle disse spor indmålt og tegnet i målestok 1:50. Som nævnt var nogle af dem stolpehuller fra to huse. De stolpehuller, og en enkelt grube, der hørte til husene, blev snittet med skovl og graveske. Det vil sige at den ene halvdel af stolpehullet eller gruben graves væk, så man kan registrere dybde og form. Alle snittene blev tegnet i målestok 1:20. Udvalgte feltkoordinater blev indmålt med GPS, hvorved det var muligt at lave en nøjagtig geografisk placering af de udgravede felter.

4. Undersøgelsens resultater

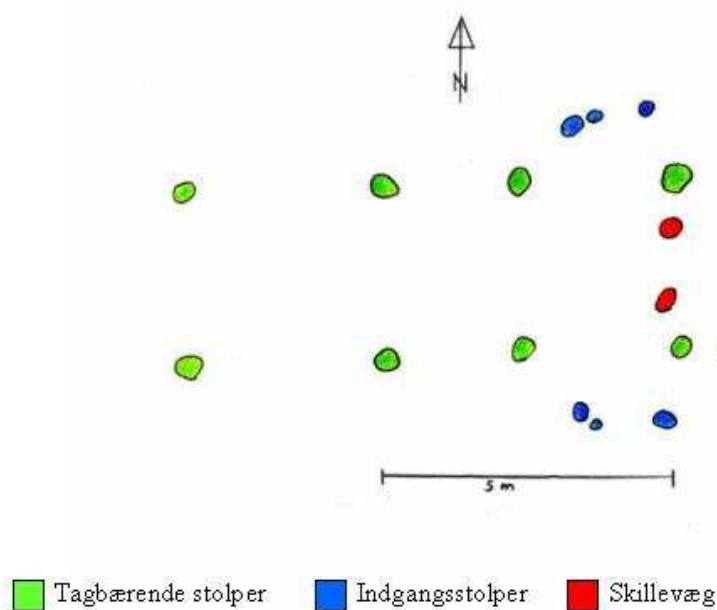
Der blev fundet spor af to langhuse, hvoraf det ene, efter sin type, kunne dateres til yngre førromersk jernalder / ældre romersk jernalder (150 f.Kr. – 200 e.Kr.). Derudover blev der registreret en del gruber og stolpehuller.

Jernalderen

Jernalderen strækker sig fra ca. 500 f.Kr. til ca. 1050 f.Kr. (Vikingetiden udgør de sidste ca. 270 år af jernalderen). Perioden er opdelt i ældre jernalder (ca. 500 f.Kr. – ca. 400 e.Kr.) og yngre jernalder (ca. 400 e.Kr. – ca. 1050 e.Kr.). Ved Kornum Østergård har vi at gøre med ældre jernalder.

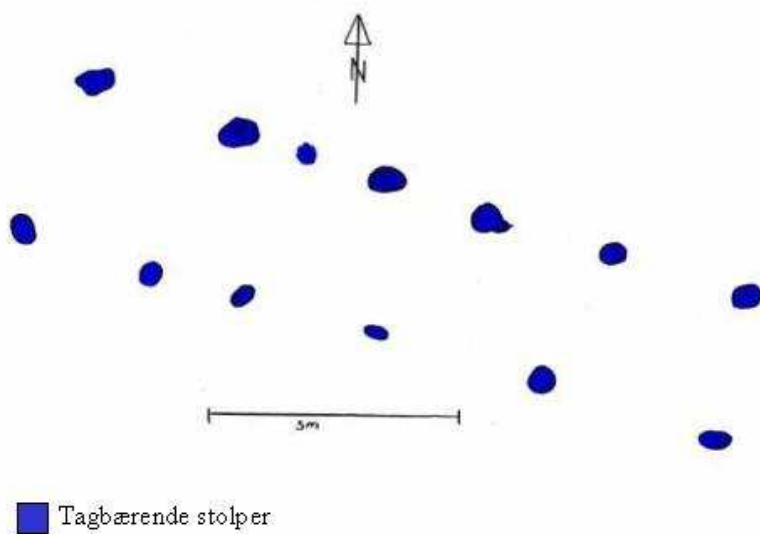
Samfundet i ældre jernalder var et landbrugssamfund. De vigtigste kornsorter var byg, emmer og enkorn. Almindeligvis boede folk i landsbyer eller på enkeltgårde. En gård bestod af et langhus med et eller flere småhuse tilknyttet. Langhusene har typisk været opdelt i to dele, en beboelsesdel – normalt mod vest, og en stald – som oftest mod øst. Indgangene er oftest placeret mellem de to dele, en mod syd og en mod nord.

Hus I i felt 2 viser denne opbygning. Stolpehullerne i indgangspartierne er farvet blå på tegningen neden for. Inde i huset ses resterne af en skillevæg ind til det, der kan have været stalden. Skillevægsstolperne er farvet røde. Fra de tagbærende stolper, som er farvet grønne, har der været et stykke ud til væggen, der sandsynligvis har haft et skelet af mindre stolper og været lerklinede. Huset har været mindst 70 m² stort, med en længde på mindst 14,5 m og bredde på mindst 5,5 m.

Felt 2 var ca. 400 m² stort. Der blev ikke fundet oldsager eller bevaret organisk materiale, som ellers er det, der mest præcist kan fortælle os, hvor gamle forhistoriske anlæg er. Men husets form placerer det sandsynligvis i århundrederne omkring Kristi fødsel.

Felt 1 var ca. 450 m² stort. Heller ikke her blev der fundet daterende oldsager i de anlæg, der blev afdækket. Hus II lå i dette felt, og er vist på tegningen neden for. Af dette hus var der kun de to rækker af tagbærende stolper tilbage. En huskonstruktion med to rækker af tagbærende stolper er meget almindelig i en stor del af forhistorien. Derfor kan det ikke med sikkerhed siges, hvor gammelt huset er. Det har været mindst 100 m² stort, mindst 17 m langt og mindst 6 m bredt.

Hus I er ikke det eneste fund fra ældre jernalder i området omkring Kornum. Af andre kan bl.a. nævnes en grav, bopladsrester, en mulig offerplads og en mortersten, som nu tjener som en del af det vestlige kirkedige.

En del gravhøje, opført af folk i bondestenalderen, vidner om, at folk har boet og dyrket jorden i området i mindst 5.000 år.

5. Faktuelle oplysninger

Vesthimmerlands Museums journalnr.: VMÅ 2549 Kornum Østergård
Sogn, Herred, Amt: Kornum, Slet, Aalborg
Dansk kulturhistorisk centralregister: 12.07.03
Byherre og lodsejer: Torben Kristensen
Samlet udgravet areal: Ca. 850 m²
Muldafrømning: Erik Lindstrøm
Udgravningen forestået af: Mag.art. Niels Terkildsen

Dokumentationsmaterialet bestående af beretning, tegninger m.v. opbevares på Vesthimmerlands Museum, Søndergade 44, 9600 Aars.

Undersøgelsen er betalt af byherren.

6. Litteratur

I det følgende foreslås litteratur, hvor det vil være muligt at finde uddybende oplysninger om den nævnte periode.

Forfatter	Titel	Forlag	Udgivelsesår
Jørgen Jensen	Danmarks Oldtid, bd. 3	Gyldendal	2003
Lone Hvass	Danmarkshistorien, Jernalderen	Sesam	1980

Vesthimmerlands Museum d. 6. marts 2006

Niels Terkildsen
Mag.art.